

Postup školy v případě účasti žáka se speciálními vzdělávacími potřebami na škole v přírodě

Leden 2017

1) Pokud by se chtěl žák, který je zařazen do inkluzivního vzdělávání, zúčastnit školy v přírodě, musel by mít zajištěného asistenta pedagoga na všechny dny pobytu ve škole v přírodě po celých 24 hodin denně? Nebo by bylo z Vašeho úhlu pohledu dostatečným řešením, aby měl zajištěného asistenta pedagoga pouze na dobu vyučování, případně na dobu vyučování a na dobu volnočasových aktivit? Existuje na tuto problematiku nějaká právní úprava? Pokud ano, v jakém právním předpise by bylo možné ji hledat?

V těchto případech bude škola postupovat obdobně jako u jiných pedagogických pracovníků, kteří se účastní školy v přírodě, kupříkladu učitelů. Pokud bude asistent pedagoga doporučen jako podpůrné opatření v rozsahu tzv. celého úvazku – tedy 40 hodin týdně, tak by jeho činnost měla v zásadě pokrývat veškerý rozsah vyučování, jakož i souvisejících aktivit odpovídajících činnosti asistenta pedagoga ve školní družině. Pokud má asistent pedagoga tzv. částečný úvazek, musí škola zvážit, u kterých činností není nutné vyžadovat činnost asistenta pedagoga nebo zda může jeho podporu doplnit někdo z dalších pedagogických pracovníků. Právní úpravu k rozsahu činnosti lze nalézt zejména v zákoně o pedagogických pracovnících. Dále pak ve vyhlášce č. 27/2016 Sb., která v § 5 stanovuje činnosti, jež asistent pedagoga vykonává, včetně činností spojených se sebeobsluhou.

2) V souvislosti s předchozí otázkou bych se Vás také rád zeptal, jak je to s financováním asistenta pedagoga po dobu celého pobytu žáka vzdělaného v inkluzivním vzdělávání na škole v přírodě: Musí rodič doplácet ze svých vlastních prostředků služby asistenta pedagoga v době, kdy se již asistent pedagoga s daným žákem neúčastní výuky a volnočasových aktivit? A je vůbec možné, aby škola (případně poskytovatel ubytovacích a pobytových služeb a volnočasových aktivit) takovouto úplatu po rodičích žádala? Mohou se rodiče proti tomuto požadavku vůbec nějakým způsobem bránit? Pokud ano, jaká je nejefektivnější obrana?

Zajištění služeb nutných ke vzdělávání žáka, včetně těch, které škola realizuje v souvislosti se vzděláváním žáka je plně v režii školy. Rodiče mohou nést náklady za ubytovací a další obdobné služby, a to v rozsahu, v jakém je tato úhrada stanovena pro žáky bez zdravotního postižení. V opačném případě by šlo o nepřípustnou diskriminaci a nerovnost v přístupu ke vzdělávání.

Stále dobíhající systém v některých případech způsobil, že rodiče dopláceli podpůrná opatření. Ministerstvo tento naprosto nevyhovující stav vyřešilo a do budoucna je finanční pokrytí výdajů zabezpečeno.

3) Mohl by být žák, který je zařazen do inkluzivního vzdělávání, odmítnut poskytovatelem ubytovacích a pobytových služeb a volnočasových aktivit z účasti na škole v přírodě jenom proto, že by neměl zajištěného asistenta pedagoga po celých 24 hodin denně na každý den pobytu? Mohou se rodiče proti tomuto odmítnutí nějakým způsobem bránit? Pokud ano, jaká je nejeftektivnější obrana? Tuto otázku pokládám zcela záměrně, neboť je mi znám konkrétní případ, ve kterém k takovému odmítnutí ze strany poskytovatele ubytovacích a pobytových služeb a volnočasových aktivit skutečně došlo.

Služby ubytovacích zařízení jsou věcí smlouvy se školou, která služeb bude využívat. Škola by především neměla zajišťovat školu v přírodě v místě, ve kterém nemůže všem žákům zajistit rovné podmínky. Pokud tedy poskytovatel služeb odmítá (ať už v souladu se zákony a jinými právními předpisy nebo v rozporu s nimi) kterémukoliv žákovi službu poskytovat, měla by škola najít jiného partnera pro organizaci školy v přírodě.

4) Jaký předmět podnikání by měl mít uveden poskytovatel ubytovacích a pobytových služeb (a případně také volnočasových aktivit), u kterého by škola chtěla objednat školu v přírodě? Může to být cestovní kancelář/cestovní agentura? Nebo to musí být zařízení, které se na pořádání škol v přírodě přímo specializuje? Existuje v této věci nějaká právní úprava? Pokud ano, jaká?

Právní úprava obsažená v právních předpisech upravujících oblast školství je v tomto směru poměrně kusá. Na základě § 117 školského zákona je umožněno, aby školská výchovná a ubytovací zařízení zajišťovala dětem, žákům a studentům mimo jiné rovněž zotavovací pobyty dětí a žáků ve zdravotně příznivém prostředí bez přerušení vzdělávání. V prováděcím právním předpisu, vyhlášce č. 108/2005 Sb., je posléze stanoveno, že z množiny typů školských výchovných a ubytovacích zařízení je to právě škola v přírodě, která zajišťuje zotavovací pobyt ve zdravotně příznivém prostředí dětem mateřských škol a žákům plnicím povinnou školní docházku, popřípadě pobyt vybraných skupin dětí mateřských škol a žáků plnicích povinnou školní docházku bez přerušení vzdělávání. Právní úprava však nestanovuje výslovně, že zotavovací pobyt ve zdravotně příznivém prostředí může být zajišťován z hlediska organizace toliko ve školském zařízení. Škola tyto pobyty může organizovat i prostřednictvím právnických osob, které činnost školy v přírodě nevykonávají, přičemž není úplně rozhodující předmět činnosti uvedený v živnostenském či obchodním rejstříku. Další regulaci zotavovacích pobytů dětí a žáků ve zdravotně příznivém prostředí bez přerušení vzdělávání obsahují posléze právní předpisy regulující oblast ochrany veřejného zdraví.